

Þankar úr bíflaki¹

Atli Ingólfsson

HLÍFAR

Sá sem hefur mál sitt á því að tala um geimverur eins og þær séu á meðal okkar, ætli hann sé ekki annað hvort æsifréttaður eða heimspekingur? Hvorugt væri nú sérlega gæfulegt fyrir lesanda sem vill bara raunsætt og greinargott spjall um áhugavert málefni. Hann gæti hvarflað undan svona nokkru. Sá sem vill tala af auðskiljanlegu viti hefur því væntanlega mál sitt á einhvern annan hátt. Og vonandi þurfum við hreint ekki að velta þessu fyrir okkur hér.

Allt um það þá mætti ég nýverið geimveru og datt í hug að spyrja út í skóbúnað hennar. Um leið var það tilefni til smávegis íslenskukennslu.

Ég sagði: „Þú ert með stálhlíf í skónum“. Svo útskýrði ég: „Það er hlíf úr stáli“.

Veran var námfús og sagði: „Já, ég skil. Í gær heyrði ég um regnhlíf. Það er þá hlíf úr regni.“

Þetta þurfti ég að leiðrétta. „Reyndar er hún til að hlífa fyrir regni.“

Þar sem við vorum stödd í smíðju kom að því að ég benti henni á andlitshlífur ef hún þyrfti.

„Já, ég skil. Til að hlífa okkur fyrir andlitum?“ Aftur þurfti ég að leiðrétta.

Skyldi mér hafa tekist að skýra fyrir henni stálhlíf, regnhlíf og andlitshlíf? Hvað er þá veltihlíf?

Æ, orðin. Það virðist ekki vera nein sjálfgefin leið til að skilja þau. Það er næstum eins og við þurfum að skilja tungumálið til að geta skilið tungumálið. Það fylgir orðunum samhengi sem er nauðsynlegt til að skilja þau. Hlíf er að vísu hlutur úr einhverju föstu efni sem mætti sníða víða lýsingu á, en í samsetningum tekur það á sig ólíka merkingu og það getur verið mjög afdrifaríkt að rugla þeim saman. Regnhlíf getur ekki gengið í hlutverk stálhlífar.

Grípum nú niður á allt öðrum stað þar sem svipað vandamál er á ferðinni. Maður nokkur fékk leyfi til að vera með bílakirkjugarð á landareigninni. Enginn slíkur staður er sérstakt augnandyndi eða ímynd reglu, en eigandinn rataði vel um hann og vissi hvar hverja einustu felguró var að finna. Gamanið kárnaði hins vegar þegar ráðinn var umsjónarmaður með kirkju-

¹ Titillinn kann að hljóma ógnvekjandi en hann vísar þó fyrst og fremst í gleði drengs sem fær að leika sér óáreittur innan um gamla ónýta bíla.

görðum byggðarlagsins. Þá fóru að berast fyrirspurnir um röð, reglu, skráningu og skipulag sem okkar maður skildi ekki nokkuð í. Forstöðumaður kirkjugarða skildi heldur ekki hvers vegna bárust svona loðin svör, til dæmis við reitinn „opið fyrir aðstandendur“, þar stöð „já og nei“. Skömmu síðar lenti forstöðumaðurinn sjálfur í svipuðum misskilningi þegar yfirmaður garðyrkju í byggðarlaginu boðaði rétta staðla við gróðursetningu, grísjun og jarðbætur, þetta væri jú *garður*. Við reitinn „Vistsvæði íslenskrar flóru“ ritaði kirkjugarðsstjórinn: „já og nei“.

JÁ OG NEI

Hér leyfði ég mér að reyna á þolinmæði lesandans og viðra það sem virðast vera tómir leikir að orðum. Þeir eru hin besta skemmtun en tilefni þeirra er *graf*-alvarlegt; og þar með lýkur orðaleikjum. Mig langar að velta fyrir mér orðinu *listaháskóli*. Ég finn enga styttri leið að því efni en innganginn hér að ofan og eitt enn: Frásögn af samskiptum mínum við gamlan féлага sem fæst við rannsóknir í lífefnafræði. Hann er *háskólamaður*.

Við metum félagsskapinn mikils og eiginlega finnst hvorum hann vaxa af þeirri fræðslu sem hinn veitir. Hrifning hvors af sérgrein hins er stöðug og sífellt er hvor innblásinn af fróðleiksmolum hins, enda þykjumst við báðir komnir með smávegis innsýn í grein sem við lögðum þó ekki fyrir okkur í háskólanámi. Ég hef samt tekið eftir vissum kennileitum í samskiptum okkar. Það er þannig að þegar ég þykist vera búinn að átta mig á einhverju merkilegu í lífefnafræðinni segi ég kannski: „Þannig að amínósýrur eru vegabréf erfða-efnisins?“ Þá svarar hann: „Já og nei, þetta er ekki alveg svona einfalt“. Og eins er það þegar hann tjáir sig um músík: „Eru ekki taktslögín svona tenging við það líkamlega í tónlistinni?“ Svar: „Já og nei, og svo framvegis.“

Það virðist nefnilega þannig að þegar maður hefur grunnþekkingu í einhverju fagi sé auðvelt að alhæfa um það án þess að hafa algerlega rangt fyrir sér. Þegar sérfræðikunnáttu er náð gerist það hins vegar að samhengi allra staðhæfinga verður svo vítt að þær gjaldfalla nema hafðir séu með ótal viðaukar og neðanmálgreinar. Þær verða fræðilega gagnslausar annars. Þess vegna er félagi minn óþolandi. Og ómissandi. Hann er ómissandi af því *það er ábyrgð sérfræðingsins að viðhalda fræðilegum lífmassa greinar sinnar og sætta sig ekki við yfirborðslegar alhæfingar*, hversu skynsamlegar sem þær kunna að vera.

En gagnkvæm aðdáun okkar byggir ekki aðeins á forvitni um annað fræðasvið. Það hefur nefnilega komið í ljós að sérgrein mín, listin, er *í edli sínu* ólík lífefnafræði og ólík öllum vísinda- og fræðagreinum. Hún er beinlínis annars konar lífvera, svona eins og sveppur innan um salatplöntur. Þetta virðist stafa af því að meðan fræðigreinarnar hafa allar *fræðilega orðræðu* að markmiði er eitthvað annað í píplum listarinnar². Það hefur aðeins aukið á hrifningu féлага míns og furðu.

Við erum sammála um að maður með hans menntun væri sæmilega fljótur að bæta við sig sérþekkingu í ýmsum öðrum raungreinum. En til að fóta sig í merkingarfeni listarinnar þyrfti

² Með þessu orðalagi er hér átt við orðræðu sem hefur merkingu og fjallar um hugmyndir og staðreyndir þannig að hægt sé að rökraeda þær eða afsanna.

hann óratíma og óvíst hvort það tækist yfir höfuð. Hér er grunnmenntun hans í vísindum hugsanlega bara til trafala.

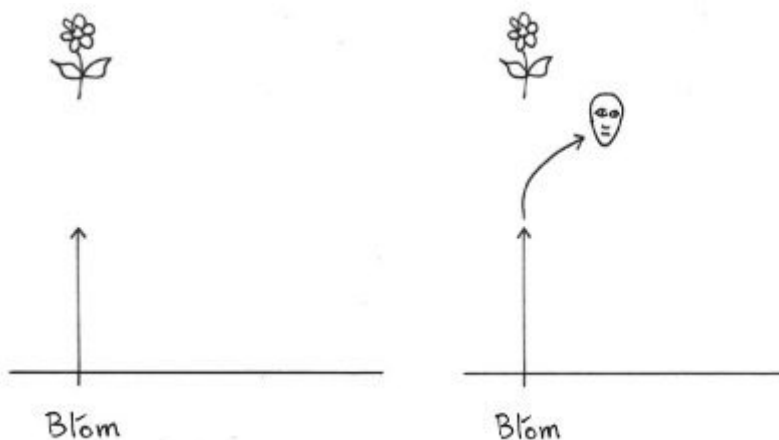
Mér dettur í hug í þessu sambandi að nýverið tók Listaháskólinn á móti konu úr heilbrigðis-stétt. Hún ávarpaði starfsmenn og kvaðst hafa verið óörugg um hvernig hún ætti að nálgast þá. Henni fannst hún ekki hafa nægan skilning á starfi skólans. Hún sagðist þó hafa tekið á sig rögg og ímyndað sér að lykilhugtak í starfinu væri *sköpun*, að þetta snérist um að vera *skapandi*. Svo leitaði hún staðfestingar í salnum. Ég fann að áheyrendur hugsuðu allir það sama: „Já og nei, þetta er ekki alveg svona einfalt.“ Sem betur fer eru listamenn líka óþolandi að þessu leyti.

En gesturinn var ekki alveg á villigötum: Sköpun? Tja, jú, þannig séð. Að miklu leyti snýst starf listamannsins um sköpun. En það er sköpun af sérstöku tagi.

MERKINGARBJÖGUN

Hvaða býsn?! Er listin virkilega svona skelfing frábrugðin vísindunum?

Nú ætla ég að reyna hið ómögulega: Að gefa hugmynd um það hvað *list* gerir. Þetta er tilgáta. Hún mun virðast mörgum lesendum allsendis augljós en grófleg einföldun, og öðrum einhvers konar hugarleikfimi fáránleikans. Ætli þetta verði þó ekki óþolandi fyrir báða? Þá er það nú til einhvers.

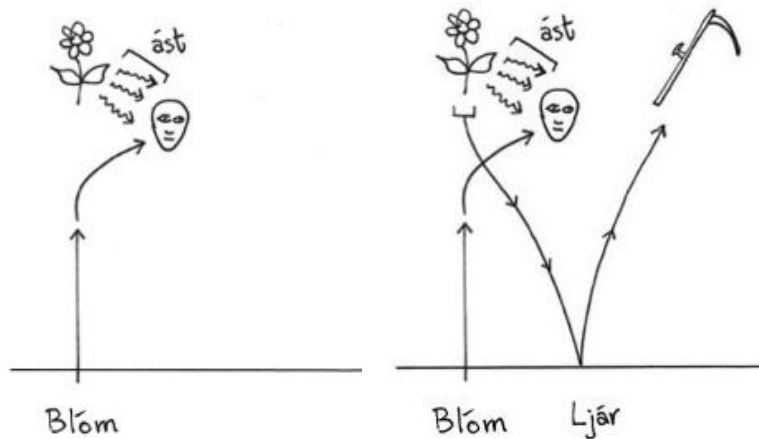


Mynd 1 / Mynd 2

mynd 1: Drögum nú lárétta línu. Fyrir neðan hana setjum við tákni en fyrir ofan hana höfum við *táknmiðið*, hugmynd, hugtak eða kennd sem táknið vísar á. Í fræðilegum texta reynum við að hafa bein og ótvíræð tengsl frá tákni til tákniðs. Noti ég orðið „blóm“ vísar það til þeirrar myndar sem flestir fá í kollinn þegar það orð er notað, eins og mynd 1 sýnir³.

³ Þetta er nokkur einföldun og ég ætla ekki að halda því fram að þetta samband sé ótvírætt og vand-ræðalaust í vísindum. Ætli væri ekki réttast að segja að táknið „stefni að því“ að vísa til einnar myndar eða hugtaks?

mynd 2: Það vill svo til að listamaðurinn verður að skekkja þessa einföldu tengingu tákns og tákniðs. Þetta er reyndar alvenjulegt í daglegu máli og heitir þar myndhverfing, en fyrir listamanninum er þetta vinnuaðferð. Við bjögum beina merkingu til þess að framkalla afleidda merkingu. Þannig segjum við til dæmis að orðið „blóm“ í mynd 2 vísi í raun á einhverja manneskju. Myndhverfing er mjög svo einfölduð mynd af þessu fyrirbæri, því það sem táknið vísar í er oftast ekki svona auðsegjanlegt. En það má setja þetta svona fram til einföldunar. Ef það væri allt og sumt væri þetta nú ekki merkilegt. En athugum hvað gerist næst⁴.



Mynd 3 / Mynd 4

mynd 3: Samband beinu merkingarinnar við bjöguðu merkinguna getur af sér nýjan hlut. Það er tiltekinn straumur, og á þessari mynd skulum við kalla það *ást*.

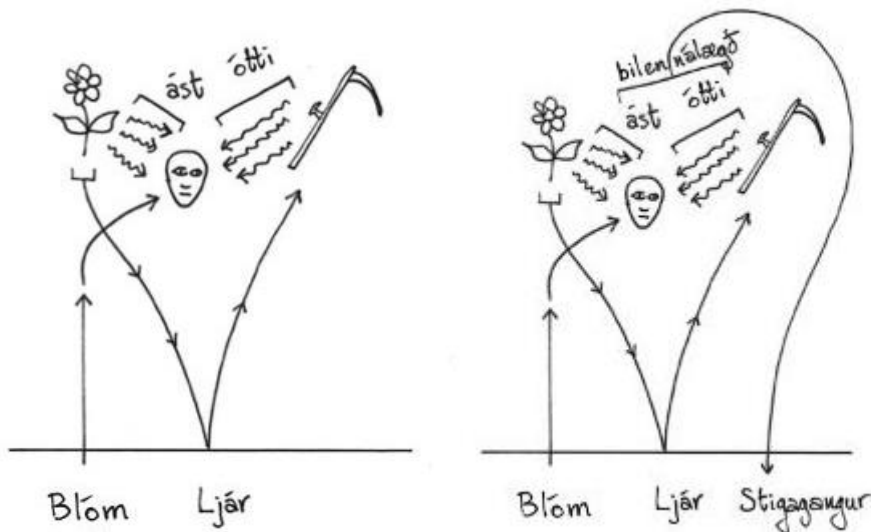
mynd 4: Það merkilega er, að jafnvel þótt fyrsta táknið sveigi frá beinu merkingunni getur hugmynd hennar haft áhrif á þróun verksins. Við sáum að á dularfullan hátt kviknar hugmyndin um *ást* inni í hugarheiminum, og enn skrýtnara er að nú varpar fyrsta táknið nýrri hugmynd á „blaðið“ fyrir neðan línu. Það er hugmynd um það sem losar gróður upp af rótum sínum. Táknið „ljár“ er notað á blaðinu. Að þessu sinni er merkingin kannski ekki bjöguð. Segjum bara að það eigi við um raunverulegan ljá.

mynd 5: Þessi nýja viðbót hefur sérstök áhrif á hugarheim þann sem er í smíðum. Auk ástar myndast nú straumur sem kalla mátti *ótti*. Nú hefur tilvísun tákns 1 framkallað tákn 2 og tilvísun þess gengur í samband við afleidda merkingu tákns 1 og býr til straum.

mynd 6: Nú eru komnir hér tveir dálítið andhverfir straumar, *ást* og *ótti*. Á milli þeirra myndast tiltekin tilfinning. Þau eru fjarlæg en lifa samt í tengslum við eitt sameiginlegt rými. Sú tilfinning getur af sér nýtt tákn: Stigagangur hefur eitthvað af sömu eiginleikum, nálægð en bil, spennu eða fjarlægð milli nágranna og svo framvegis en margt annað gæti fæðst þarna. Hér

⁴ Vonandi er lesandanum ljóst að þótt hér sé orð tekið sem dæmi um tákn er í raun átt við hvaða fyrirbæri sem er. Allt getur orðið að tákni.

eru að verki hugrenningatengsl, eins og við erum alvön úr daglegu lífi, en verða hér eins og gerjun í hugar-hrærunni, og fullkomlega laus við nokkra rökfestu. Ein af aðferðum listarinnar er að hnippa nógu fast í hugmyndirnar svo þær kútveltist einum hring lengra en þær mundu gera í venju-legum tjáskiptum.



Mynd 5 / Mynd 6

mynd 7: Nú tókum við stökk áfram, enda er lesandinn farinn að skilja í hverslags merkingar-tromlu við erum stödd: *Stigagangur* hefur þessa hliðruðu tengingu við *ást* og *ótta*, en svo er bein merking hans bjöguð og verður að hugmynd um lífsgönguna, en hugmyndin um göngu getur af sér mynd af slitnum skóm. Þar sem talað er um stigagang er hins vegar skipt yfir í skó sem oft eru á fótum í sameigninni: *inniskó*. Eitt af hugtökunum sem kviknuðu í ferlinu var *ást*. Það gæti leitt til þess að hér sé um slitna inniskó með ísaumuð hjörtu að ræða.⁵

Hér vorum við að skoða það sem gæti verið vinna við gerð listaverks. Þjálfaður skapandi gæti þrætt sig þessa leið ómeðvitað á einni sekúndu, en þetta gæti líka verið markvisst og meðvitað vinnuferli. Það skiptir ekki máli því hér vil ég einblína á það sem gerist frekar en hvernig eða hvenær það gerist⁶.

Myndirnar sýna hins vegar aðeins sjálfa forvinnuna⁷. Við hana bætist svo gerð listaverksins. Þá er táknum verksins safnað saman og þau knýtt, hnoðuð, leikin, þeim raðað, staflað, dreift eða hvað það nú er sem gerir úr þeim verk⁸. Við þá vinnu kemur til skjalanna kunnátta sem

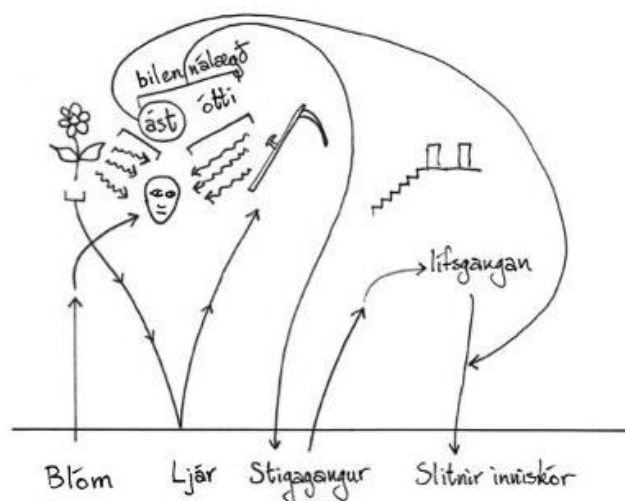
⁵ Ég læt lesandanum eftir að yrkja ljóð upp úr þessu. Það gæti endað á ljóðmælenda á sífelldum þönum um stigaganginn – á slitnum inniskóm með hjörtum á – að leita að réttum stað fyrir pottaplöntuna sem fyrrverandi elskhugi skildi eftir, á meðan gamall ljár hangir til skrauts við eina íbúð.

⁶ Það er ekki efni þessarar greinar, en þessi léttúðugi uppdráttur merkingarbjögunar (og þar með -myndunar), sé eitthvað að marka hann, tekur af öll tvímæli um það hvort vél getur skapað listaverk: Merkingarmyndun getur ekki orðið án *lífaðrar* reynslu. Það er það sem er á bak við allar vendingar dæmisins hér að ofan. Sjá jafnframt um *innsæi* aðeins neðar í textanum.

⁷ Rétt er að taka fram að það sem hér er kallað forvinna er í raun að miklu leyti samtíða sjálfri smíðinni. Þótt þetta sé „for“-vinna á það ekki endilega við um tímaröð verkþátta.

⁸ Hér erum við ekki lengur að tala um orð heldur hvaða efni sem er, enda getur allt orðið að tákni.

er nokkuð ólík þessu svamli sem lýst er hér að ofan. Köllum það listrænt handverk, og tekur til allra leiða til framsetningar hugarheims. Þar hefur samband þessarar framsetningar við viðtakanda mest að segja. Listamaðurinn spyr sig hvernig hugarheimurinn á að skína og þróa aðferðir til þess að hann geri það, hvort hann geri það ljóst eða leynt, ítrekað, í stóru eða smáu og svona mætti lengi telja.



Mynd 7

Þegar handverkið kemur til skjalanna verður til fag sem er algerlega einstakt og líkist ekki nokkurri annarri andlegri iðju manna. Þar mætir rökhugsunin, verkfræðin eða mælskufræðin sem handverkið felur í sér hinni fullkomlega frjálsu spunavél hugmyndanna. Og það er einmitt frelsið sem gefur verkfræðinni þýðingu og verkfræðin sem gefur spunanum þýðingu.

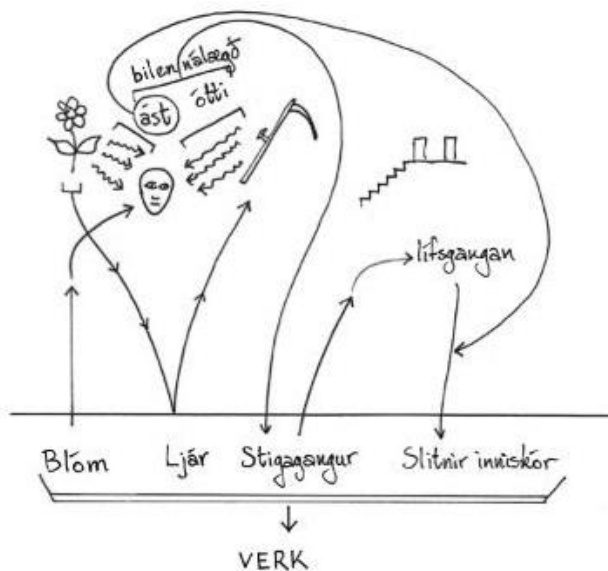
Þræðinn þarna á milli mætti kalla *innsæi*. Innsæi er líklega sálgáfan sem sker úr um hvort merkingarþjögunin hér að ofan verður frjó eða bara kjánaleg. Það er hvað erfiðast að kenna en vex við þrotlausa *iðkun* listarinnar.

Á mynd 8 hefur einfaldlega verið bætt neðan á kortið dálítið öflugri lárétrri línu, eins konar eldvegg. Hún lýsir því að skrefið frá merkingarvinnunni yfir í verkið getur verið býsna stórt, og torfarinn sá veggur sem skilur þetta að. Þetta er þó ekkert náttúrulögmál og iðulega verðum við vitni að fallettri osmósu hugarheims yfir í verk. En það er tvímælalaust sérstakt viðfangs-efni.⁹

Þetta var allt og sumt. Sú freklega alhæfing sem hér er sett fram er að tvennt sé listinni innborið: 1. Að hún heggur stöðugt á beina leið tákns til merkingar. 2. Að hún notar listrænt handverk til að birta þá merkingarhræru sem af þessu leiðir.

⁹ Þótt þetta sé látið hljóma þannig að fyrst komi hugmynd og svo verk þá er það eins og með forvinnuna hér á undan, ekki hægt að slá því föstu. Þetta getur orðið til meira og minna á sama tíma.

Þessu má ekki taka of bókstaflega en er þó vonandi nægilega skýrt. Hér er ekki endilega verið að tala um einföld tákni og þekkt tákni heldur miklu frekar tiltekinn veruhátt listraennar hugsunar, að snúa stöðugt út úr til þess að stækka merkingu tákna sinna. Sumir hafa lýst listinni sem táknum án tilvísana og það er góð tilraun til að höndla þetta viðfangsefni.



Mynd 8

Hér er það ekki dregið í efa að listamenn allra tíma noti iðulega tákni sem áhorfendur skilja nokkuð umyrðalaust. Táknsamband kemst hins vegar alltaf á flókt þegar í listaverk er komið. Það væri of langt mál að gera þessu nægileg skil.

RAFMAGN

Nú bið ég lesandann um framlengt leyfi til grófrar einföldunar.

Ef eitthvað er til í þessu hér að ofan væri helsti munur vísinda og listsköpunar þessi: Vísindin miða að skynsamlegum niðurstöðum – tímabundnum, óskýrum, afmörkuðum, vafasömum... en þó alltaf einhverju sem hægt er að ræða á skynsamlegan hátt – en listin miðar ekki að niðurstöðum heldur staðleysum. Þetta er gjarnan þannig að ef hugarheimurinn er of sléttur sér handverkið um að ýfa hann, en sé hann mjög úfinn leitast handverkið við að slétta hann lítið eitt. En niðurstaðan er einhvers konar staðleysa.

Vitanlega er hægt að ræða um listina á fræðilegan hátt og það er mikilvægur og auðgandi hluti náms og menningar að gera það. En því má ekki rugla saman við sjálfa listina, *iðkun* hennar og *þjálfun*.

Með öðrum orðum: Vísindin taka eitthvað sem er óskiljanlegt og leitast við að gera það

skiljanlegt. Listin tæki frekar hið augljósa og gerði það óskiljanlegt¹⁰. Þeir sem ekki þekkja fagið halda þá kannski að þetta sé aðeins spurning um að vera nægilega óskýr, að gera eitt-hvað skrytið (sem margir virðast tengja við orðið „skapandi“). Það er ekki alveg svo einfalt. Óvissa listarinnar er fullkomlega skýr. Hún er óraunsæ á mjög nákvæman hátt¹¹. Hún er ekki „kannski“ eða „svoltið“ raunhæf. Það er sérstök tegund aga að verki; hugmyndavinnan og handverkið vinna saman að þessari útkomu.

Og það er ekki svo að það sé eitthvert vit í því að horfa á manneskju og hugsa „blóm“. En við þessa aðgerð myndast rafmagn í huganum, einmitt á jöðrunum þar sem þessi tvö fyrirbæri falla ekki saman, og það er þetta rafmagn sem knýr alla lifandi hugsun, líka þá hugsun sem á endanum leysir ráðgátur vísindanna.

Í þessum stadleysum listarinnar felst erindi, lífsneisti og andófsafl hennar.

ÁSTAMÁL AÞENU

Víða um lönd er nú verið að slípa menntakerfi listarinnar saman við samræmt skipulag háskóla. Þetta sjáum við í sjálfri nafnbreytingu margra stofnana: Þær sem áður hétu *Hochschule* eða *Academy* taka nú upp heitið *Universität*, *University* og svo framvegis.

Listaháskólar hafa tvímælaust gott af samfélagi við aðra háskóla. Auk þess er fræðilegri umræðu um listir vel komið innan þeirra; þar er jú nálægðin mest við sjálf fyrirbærið, eða altént vinnu við það. Sérstaða listaháskóla er engu að síður alger og mjög dýrmæt: Þeir eru einu stofnanirnar sem standa vörð um ofangreint „óeðli“ listarinnar. Því þarf að gæta þess að samræmingin ógni ekki þessu mikilvægasta erindi þeirra.

Erindið gæti orðið yfirborðslegum alhæfingum að bráð. Sem dæmi má nefna að til að auka á vægi skapandi greina er þeim oft slegið saman í eina breiðfyllkingu. Það getur áreiðanlega haft pólitískt gildi en gæti þó snúist í höndum listamannsins: Hvað ef fjárveitingar til skapandi greina eru taldar fram sem stuðningur við listiðkun? Hér kemur jáognei-íð enn til skjalanna. Að segja að listamaður sé starfandi innan skapandi greina er eins og að segja að trésmiður sé í íþróttum. Trésmíði er líka íþrótt, en þessi fullyrðing segir svo ósköp lítið um starf hans.

Nú vísa ég aftur í samskiptin við félagi minn hér að ofan. Hann gæti útskýrt og varið mikilvægi allra fræðigreina sem kenndar eru í háskólum. Aðferðafræði þeirra skarast að miklu leyti við hans eigin grein. En því miður, þrátt fyrir mikil samskipti okkar og góðan vilja hans, þá er hann ekki í stakk búinn til að tala af þekkingu um aðferðir listarinnar. Hann er *háskólamaður*, ekki *listaháskólamaður*. Í þessum efnunum er ábyrgð listaháskóla því mikil.

En eru þetta ekki óþörf orð? Er nokkuð sem ógnar listinni?

Já og nei. Hún á sér tvo nokkuð svo ágenga aðdáendur: Markaðinn og Akademíuna, og stundum líka Pólitíkina, mis-ákafa. Listin hefur svo sannarlega gott af athyglinni og ætti hiklaust að

¹⁰ Hér er „óskiljanlegt“ notað í nokkuð þröngum skilningi. Því er alls ekki haldið fram að listaverk séu að öllu leyti óskiljanleg. Skynfæri okkar „skilja“ þau þrýðilega vel.

¹¹ Þetta má ekki misskilja svo að ég telji list ekki geta verið raunsæja í vissum skilningi. Þessi einföldun á líka við um raunsæja list.

daðra við alla. Vandinn er sá að þessir aðdáendur virðast vilja eigna sér hana og stýra. Það má ekki verða.

Við þekkjum öll ástarljóðin sem þeir senda gyðju sinni: „Hún gefur vörunni aukið virði. Hún býr til nýja tegund þekkingar. Hún bætir samfélagið. Hún stuðlar að nýsköpun í atvinnuvegum.“ Ólíkt mörgum ástarljóðum þá er hér allt satt og rétt. Það er bara dálítið sem þarf að bæta við þetta:

Listin er fjörefni fyrir markaðinn, en hún hlítir ekki reglum hans.
Listin er innblástur fyrir betra samfélag, en hún hlýðir ekki siðferðisreglum þess.
Listin er eldsneyti fyrir nýsköpun í atvinnuvegum, en hún þjónar ekki tilgangi þeirra.
Listin býr til nýja þekkingu, en hún hegðar sér ekki eins og fræðigreinin.
Því ef hún gerði það þá væri hún ekki fjörefni, innblástur eða eldsneyti.

Þetta skal ég útskýra snarlega með myndlíkingu sem félagi minn væri stoltur af. Hún kemur úr eðlisfræðinni: Til þess að orkumagn kerfis vaxi þarf því að berast orka utan frá.

Utan frá.

Á BÍLFLAKI BURT

Til þess að eiga sinn stað í samfélaginu þarf listaháskóli að gæta þess að tilheyra ekki öðrum stað. Þetta kynni að valda einhverjum sjálfsmyndarvanda: Þarf ekki stofnun sem kölluð er *háskóli* að hegða sér í samræmi við það og gera það sem háskólar gera?

Því má svara með vísun í orðaleikina hér í upphafi. Að eitthvað heiti *listaháskóli* þýðir ekki að það sé háskóli, frekar en það sem heitir *bílakirkjugarður* er kirkjugarður. Orðið þýðir einfaldlega „listmenntastofnun á æðsta stigi“.

Þessi stofnun ætti að einbeita sér að því sem *listin* gerir mun frekar en því sem háskólar gera. Hún þarf ekki að fjalla um eitthvað annað til að sanna tilverurétt sinn. Það bæri bara vott um efasemdir, eins og listin væri ekki nægilega flókið og viðamikilið viðfangsefni.

Það er óhætt að snúa ábyrgð fagmannsins upp á listaháskóla: Hann ætti að bera ábyrgð á að *viðhalda faglegum lífmassa greinar sinnar* og ætti ekki að *sætta sig við yfirborðslegar alhæfingar*. Engin önnur menntastofnun getur verið málsvari listarinnar.

Það er víst hvorki æsifrættamaður né heimspekingur sem hér ritar heldur listamaður. Og finnst mestallt sem hér hefur verið sagt augljóst. Og finnst margra alda saga listarinnar segja það. Sá sem stendur fyrir listmenntun tekur vonandi mark á henni. Hún færir okkur þessa náttúru sem að ofan er lýst. Þetta blasir við og er ástæða þess að okkur finnst þess virði að hrærast í heimi hennar þrátt fyrir misjafna afkomu.

Svo augljóst ætti þetta að vera þeim sem skipuleggja listmenntun að manni dettur í hug geimvera ef þeir sjá það ekki. Eins og þessi hér að ofan sem er í einhverju basli með samsett orð tungumálsins. Þessi sem ég var að segja frá *hlífum*; sem skilur ekki að orð breytir um merkingu

eftir því hvaða orð situr hjá því. Einmitt þegar við þurfum traustar hlífar fyrir ágangi vonbiðlanna.

Annars höggur sá er hlífa skyldi.

PS.

Yfirlsari 3: „En er þessi grein ekki bara yfirborðsleg alhæfing?“